

ऐतरेयब्राह्मणे चतुर्थपंचिका २७, २८, २९. १०५

पविमोकं यांत्येवमेवैतच्छंदोभिरन्यैरन्यैरश्रांततरैरश्रांततरैरुपविमोकं
स्वर्गं लोकं यंति यच्छंदांसि व्यूहतीमौ वै लोकौ सहास्तां तौ
व्यैतां नावर्षं न समतपत्ते पंचजना न समजानत. तौ देवाः समन-
यंस्तौ संयंतावेतं देवविवाहं व्यवहेतां. रथंतरेणैवेयममूं जिन्वति
बृहता साविमां नौधसेनैवेयममूं जिन्वति श्यैतेनासाविमां धूमेनैवेय-
ममूं जिन्वति वृष्ट्या साविमां देवयजनमेवेयममुष्यामदधात्पशूनसा-
वस्यामेतद्वा इयममुष्यां देवयजनमदधाद्यदेतच्छंद्रमासि कृष्णमिव.
तस्मादापूर्यमाणपक्षेषु यजंत एतदेवोपेप्संत. ऊषा न सावस्यां तत्था-
पि तुरः कावषेय उवाचोषःपोषो जनमेजयकेति तस्मात्थाप्येतर्हि गव्यं
मीमांसमानाः पृच्छंति संति तत्रोषाःइति ऊषोहि पोषो ऽसौ वै लोक
इमं लोकमाभिपर्यावर्तत. ततो वै द्यावापृथिवी अभवतां; न द्यावां
तरिक्षां नांतरिक्षाद्रूमिः ॥ २७ ॥

बृहच्च वा इदमग्रे रथंतरं चास्तां; वाक्च वै तन्मनश्चास्तां; वाग्वै
रथंतरं मनो बृहत्तद्बृहत्पूर्वं ससृजानं. रथंतरमत्यमन्यत तद्रथंतरं
गर्भमधत्त तद्वैरूपमसृजत; ते द्वे भूत्वा रथंतरं च वैरूपं च बृहद-
त्यमन्येतां; तद्बृहद्गर्भमधत्त तद्वैराजमसृजत; ते द्वे भूत्वा बृहच्च
वैराजं च रथंतरं च वैरूपं चात्यमन्येतां तद्रथंतरं गर्भमधत्त
तच्छाक्वरमसृजत तानि त्रीणि भूत्वा रथंतरं च वैरूपं च शाक्वरं
च बृहच्च वैराजं चात्यमन्यंत. तद्बृहद्गर्भमधत्त; तद्वैवतमसृजत तानि
त्रीण्यन्यानि त्रीण्यन्यानि षट् पृष्ठान्यासंस्तानि ह तर्हि त्रीणि
छंदांसि. षट् पृष्ठानि नोदामुवंत्सा गायत्री गर्भमधत्त; सानुष्टुभमसृजत
त्रिष्टुब्गर्भमधत्त. सापंक्तिमसृजत जगती गर्भमधत्त साति छंदसमसृ-
जत तानि त्रीण्यन्यानि त्रीण्यन्यानि षट् छंदांस्यासन् षट् पृष्ठानि
तानि तथाकल्पंत. कल्पते यज्ञो ऽपि तस्यै जनतायै कल्पते यत्रैव-